

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
*Articolii neînfrâncați nu se primesc. Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri: **Brașov**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena E. Mosse, Hrasenstein & Vogler (Ötz Koas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o colină 6 cr. și 80 cr. timbra pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

"Gazeta" este în fă-care și Abonamente pentru Austro-Ungaria Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci. Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov: a administrațiuno, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atâtu abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 7.

Brașov, Luni-Marti, 12 (24) Ianuarie

1893.

Retragere rușinosă.

Brașov, 11 Ianuarie v.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte de procesul disciplinar, ce au cerut advocații unguri din Clușiu să li-se facă colegilor lor români pe cuvântul, că luând parte la deputația, care a mers cu memorandumul român la Viena, s'au făcut vinovați de delictul disciplinar prevădută în § 8 lit. b. al regulamentului advocațiilor și că și-au călcat jurământul lor de advocați.

Ura și patima șovinistă, ce se deslănțuise cu furie, culminând în vandalismele dela Turda, Șimleu și Arad, se'nțelege își avea sediul său principal între fanaticii unguri din Ardeal și așa în focarul lor Clușiu s'a născută încă în primele zile ale lui Iulie 1892 acea piră disciplinară monstruoasă și ridiculă totodată, cu care foile maghiare au făcută atâta șgomot.

Er tocmai intru târziu, pe la finea anului 1892, procederea pătimasă a Clușienilor a aflată un ecou și la șovinistii jidano-maghiari din Arad, cari asemenea au tras la răspundere pe mai mulți advocați români de acolo.

Cum vine advocatul maghiar — scris "Gazeta" în Iulie 1892 — pentru că este Maghiar de nasceră ori pentru că se mărturisește ca Maghiar să tragă pe colegul său român la răspundere în cauză de patriotism?

Și'ntradeveră nicăiri pe rotogolul pământului nu se încumetă un cetățen, ca individ și privat, să se facă judecătorul cetățenului său decât numai aici în Ardeal și Țera unghurească, unde sub mantaua unui fals constituționalism și a unui nesincer și tendențios liberalism s'au desvoltat nise stări delucru atât de putrede și periculoase.

Nicăiri nu se mai pomenesc ca un coleg să tragă pe celălalt la răspundere, pentru că conceptul lui despre patriotism este deosebit de al celuia. Mai ciudat și ridicul este însă când cineva vine să acuze pe soțul său de „lipsă de patriotizm” și să ceară chiar pedepsirea lui, când această „lipsă” nici că pte fi obiect de urmărire.

E clar, că o umbră asupra patriotismului cuiva pte căde numai prin vr'o faptă șevșită în detrimentul siguranței patriei ș. a.

Nu societatea maghiară din Clușiu și Arad, nici advocații șovinisti de acolo au fost și suut d'ér chiamați a constata decă o astfel de faptă a fost în adeveră comisă de vr'un advocat român, ci acesta se pte constata numai de către tribunale în sensul legilor. Cu atât mai puțin le-a fost și le este lor permis de-a imputa „lipsă de patriotizm” colegilor lor români și de a cere pe basa acestei păreri cu totul subiective, ca ei să fiă trași în cercetare disciplinară de un for cu totul necompetent.

Am arătat în v'ra anului trecut, că arătarea disciplinară a celor 18 advocați maghiari din Clușiu contra lui Dr. Rațiu și soții nu se pte răzima nici pe paragraful regulamentului advocațiilor care prevede (în § 68) numai călcarea datorinței advocatului și călcarea gravă a regulilor bune cuviințe.

Am arătat, că nu cade în competența camerei advocaționale a judeca asupra atitudinii politice a membrilor ei, ori chiar asupra exercitării din partea a unui drept politic fundamental, cum este dreptul de gravamine și de petițiune.

În consecență am constatat, că nu există nici faptul obiectiv

de urmărit, nici dreptul de competență pentru acuzarea, ce-o ridică advocații unguri în contra colegilor lor români.

Acuma vine însuși senatul disciplinar al camerei advocaționale din Clușiu și ne dă cea mai strălucită satisfacție, recunoscându unanim, că arătarea disciplinară a celor 18 advocați fanatici din Clușiu contra Dr. Rațiu și soții n'are nici un temei, nici o îndreptățire.

De ce atâta șgomot în lume, de ce atâtea urlete și strigăte nebune, când totul a fost numai o petulantă și ridiculă încercare de terorizare, fără de nici un temei etic și legal?

Nu vedu șovinistii maghiari din Clușiu, că retragerea lor de acuma nu numai că este rușinosă, d'ér fi mai și stigmatizată ca pe nise turburător ai păci și bunei înțelegeri dintre naționalități?

D'ér înzadar! Omul stăpănit de ură și de patimă nu vede, e orb, dă în gropi și se prăpădesce.

Așa o voru păți și șovinistii maghiari. De judecata aspră a nemesei nu voru scăpa.

CRONICA POLITICA.

— 11 (23) Ianuarie.

Clerul catolic din Ungaria a pornit o vehementă mișcare în contra căsătoriei civile. Episcopul Schopper a adresat preoților o circulară, în cestiunea acesta Consiliul de miniștri, se dice, că s'a și ocupat într'una din ședințele sale cu acesta circulară. Foile opoziționale și anunțaseră, că din cauza acesta miniștrii Csaky și Szilagyi voru dimisiona. „Bud. Cor.” desminte însă acesta șcire.

*

Intr'o revistă a anului 1892 deputatul sas, Josef W. Filtsch, care împreună cu soții săi, face parte din partida guvernamentală maghiară, vorbind

și despre prezentarea memorandumului român la Viena, a criticat urmările, ce le-a pornit guvernul în contra celor cu memorandumul, dicend, că o asemenea procedere nu pte duce la scop.

Diarul șovinist maghiar din Brașov s'a acățat din cauza acesta de d. Filtsch imputându-i, că n'ar fi sincer aderent al partidei liberale maghiare și că ar consimți cu cuprinsul și cu modul de predare al memorandumului român etc.

D. Filtsch răspunde la acesta în nr. de Sâmbătă al lui „Kronstädter Zeitung”. Domnia sa dice, că n'a susținut alta, decât că politica de urmărire inaugurată față cu Români nu pte fi aprobată deoec ea va contribui numai a înstrăina și a amări pe Români. D-sa mai adauge, că ține la principiile, ce le-a profesat, Francisc Deak față cu naționalitățile și că interesul țerii pretinde de a se face o politică în sensul acestor principii

„înțeleptului țerii”, ăr politica forței brutale ori unde se pune în practică și gresesce ținta. Nimic nu pte amări și indigna însă pe un popor decât, când vede, că gravaminele și plângerile lui, nici o voce a le asculta. Decă Români au ales o formă rea pentru înaintarea gravaminelor lor atunci i-ar fi fost ușor guvernului unghuresc de a arăta celor ce s'au plâns, calea corectă, pe care potu să dobândesca o cercetare a acestor gravamine. Dice mai de

parte, că numai urmările judecătorești le-a condamnat, ăr memorandumul însuși și forma prezentării lui nu le-a aprobat prin nici un cuvânt. În fine declară, că deși face parte din partida guvernului, nu se ține de acei mameluți, cari aprobă necondiționat ori ce faptă a guvernului și are curajul de a și desaproba unele fapte ale guvernului, pe cari nu le consideră de oportune. Din cauzele aceste respinge imputarea de „nesinceritate”.

*

Despre primirea ce a avut'o ministrul de externe Al. Lahovari la Berlin, se anunță următoarele diarului „Timpul”: Ați a fost un prânză la d-lu de Caprivi, în onora d-lui Al. Lahovari. Prin-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Decapitarea lui Ludovic al XVI-lea.

În 21 Ianuarie n. la 10 ore și 22 minute s'au implinit 100 de ani de când a fost decapitat Ludovic al XVI-lea pe Place de la Concorde din Paris. Credem a fi de interes pentru cetitorii noștri, decă vom da aici o șchiță asupra tragioului șfirșit al lui Ludovic al XVI-lea.

Punctul culminant în revoluția franceză din v'cul trecut, a fost ziua de 20 August 1792. În acesta zi valurile turbate ale poporului au p'etrus în Tuillerii. Ludovic, ca să și scape viața sa și a familiei sale, s'a refugiat în adunarea națională, care deja își pierduse ori ce influență, ori ce șplendor a puterii din momentul, când ea a fost p'ărășită de înțeleptul Bailly și de genialul Mirabeau. Din adunarea națională, regele fugi în Temple, ăr de acolo a fost t'irțit pe eșafod.

Era în 3 Septemvre, când familia

regală se afla la masă. Pe stradă se făcu de-odată un șgomot infernal. Cleri, care se afla în societatea regelui, păși lângă ferestră, unde remase încremenit. Elu vedu sub ferestră capul frumoșei prințese Lamballe, implantat într'o lance. Regina observă înfiorarea lui Cléry și l'a întrebat din ce cauză este atât de îngrozit. — „Mă simț rău”, răspunde Cléry. În momentul acesta intră un reprezentant al orașului care schimbă câteva cuvinte cu tovarșul gardistului, care ținea șemă și de cea mai neînsemnată mișcare a membrilor familiei regale. Regele înrebă, decă familia i se află în siguranță?

— „Murmură”, răspunde unul dintre miniștrii „fiind că cred, că familia regală nu este aici. Pretind, că d ta să p'ășesi la ferestră, d'ér noi nu vom lăsa așa ceva; voim, ca poporul să se p'orte cu încredere față de consiliul municipal.”

Intr'acesta pe strade șgomotul infernal creștea puternic și din miile de r'ăcnete șelbetece nu se aușiau decât înjurăturile și vorbele murdare la adresa

reginei. Atunci păși înăuntru încă un membru din consiliul municipal înștit de patru indiviți, trimiș de oeta șetșă de sânge, ca să se convingă, decă familia regală este acolo. Unul dintre trimiși, un ofițer al gardei naționale, atacă vehement pe rege, provocându-l să p'ășesă lângă ferestră și să privesă capul prințesei Lamballe. La aușul acestor vorbe, regina ameți. Membrii consiliului se împotriveau dorinței rebelilor. În șfirșit deputația se depărta fără de-ași ajunge scopul. Oeta șetșă de sânge, după ce timp de 6 ore amenință viața familiei regale, se depărta încredințat fiind, că prisionierii voru mori pe guilotină.

Cei mai mulți membri ai consiliului municipal erau recrutați dintre acei indiviți, cari au condus omorurile din 10 August și din Septemvre. Încredințati cu pădirea familiei regale, dintre ei în fă-care și mergeau câte patru înși în Temple, la 12 ore din zi, la 6 ore după amed, la miezul nopții și la 6 ore dimineța. Odată un consilier înșoi pe regele în cabinetul său de lectură și se

aședă lângă el; când regele îi făcu observarea, că pazaicii nu s'au obișnuit a intra în cabinetul său de lectură, consilierul se purtă față cu el așa de bruscu, încât regele se retrase în dormitor. Consilierul îl urmă și acolo și-l tractă cu expresiuni ionice și vătămătoare.

La asemenea vătămări era espusă familia regală mai ales când eșia la plimbare în grădina Temple. Totdeuna portarul sufla fumul de țigară în ochii regelui, reginei și a prințesei Elisabeta, ba uneori chiar și în ochii copiilor regelui. Intr'o cineva desemnă pe ușa delatorului regelui o șpânșurătoare, în care sta at'ernat un om. Sub furci sta scris: „Ludovic se scaldă în aer!” Pe ușile odăilor reginei și a prințesei Elisabeta erau desemnate lucruri nerușinate, cari nu se potu spune aici.

În 21 Septemvre 1793 se adună o mulțime uriașă înaintea Temple-i. S'au așidă sunetele de dobe, după a căror încetare Lubin ceti decisiunea adunării naționale, care declara pe Ludovic de detronat. Prisionierii aușiau făcare cuvânt al lui

tre invitați erau secretarul și subsecretarul de stat al afacerilor străine și alte persoane de distincție. D-lă Lahovari va fi primit de către Impăratul. „Norddeutsche Zeitung“ dă, ca tratările comerciale cu România nu pot decât să profite prin contactul personal între d-lă Lahovari și personajele competente din Berlin, ministrul român intrând în persoana sa cunoscând adevărată a intereselor economice ale țării sale, având și un mare talent de negociator. În orice caz, d-lă Lahovari poate fi sigur, că va găsi la Berlin pretendenți primirea cea mai amicală.

Cununia părechi princiare române la Sigmaringen.

La căsătoria civilă, care s'a făcut înaintea ministrului casei d. de Wedel au fost de față rudele mai de aproape, precum și ministrul președinte Catargiu, ca martori. La biserica castelului a fost condusă mireasa, după obiceiul englez, de către tatăl ei, ducele de Edinburg, pe când mirele însoțea pe mama sa. La dreapta și la stânga în oră se așezară înalții oșpeți. Mireasa apără în vestimenta de mătase albă, brodată cu mărgăritare și argint. Șlepul cel lung îl purta una dintre damele de curte ale ducese, domna Rolfs și mica princesă Beatrice, sora cea mai mică a miresei, o fetiță de 7-8 ani. Impăratul, regele, marele duce, prințul de Hohenzollern, ducele de Edinburg, principele moștenitor de Sachsen Meiningen, prinții de Hohenzollern purtau toți uniforme prusiane, ér mirele uniformă de maior român de vânător. Ceremonia a sâvârșit-o plebanul Lauchert, asistat de abatele de Beuron în ornată episcopescă. La ieșirea din biserică conduse prințul moștenitor pe tinera sa soție. Tote damele princiare purtau diademe bogate și brilante strălucite. Cu deosebire strălucia ducesa de Edinburg, cu o podobă de mare preț.

Noua sală a terasei construită în stilul Rococo, luminată de peste o sută de lămpi electrice, oferea o priveliște feerică. Au fost 128 cuvete.

În cursul mesei se ridică principele și-și exprimă mulțămirea sa față de împăratul, care ca capul suprem al familiei a dat o deosebită strălucire serbarei, apoi mulțămii reginei Angliei și țarului Rusiei, cari prin delegați au luat parte la aceste festivități. Dânsul ridică paharul său în sănătatea împăratului și a tuturor capetelor încoronate. Musica întonă imnul german: „Heil dir in Siegeskranz.“

Regele Carol toată pentru tinera părechi, în termină călduros, accentuând, că România se bucură la evenimentul acesta. Musica întonă imnul român.

La balul de curte, ce s'a dat în 12 Ianuarie, au fost invitați toți ofițerii garnizoanelor din jur. Regele României, prințul și prințul de coronă purtau uniforme române, ér ducele de Edinburg și ceilalți purtau uniforme prusiane. Impăratul, regele și principele au împărțit numeroșe ordine etc. Principele de coronă primi un dâr forte prețios dela consulul general al României Benger din Stuttgart, adevă un sceptru al regelui Frideric cel mare. Acesta e de 80 cm. lungime, cu totul din fildeș și forte artistică lucrată. La vîrf se află o coronă regală; de-desubtu înșignile prusiane ale timpului același și literile inițiale F. II. Jură împrejurul sceptrului grupa porții Brandenburg. Probabil, că acest sceptru a fost luat de Francezi în timpul războierelor purtate de aceștia cu Prusienii. Un comerciant olandez îl cumpără dela Francezi și în fine ajunsese în posesiunea amintitului consul general.

SCRILE ȚILEI.

— 11 (23) Ianuarie.

Principele Ferdinand al României și princesă Maria vor să sosită la București în 20 Ianuarie st. v. (1 Februarie). A doua zi tote părechile câte se vor fi căsătorit în ajun, atât în capitală cât și în restul țării, vor fi invitate la un prânț comun, în sala de jos a Ateneului. Se știe, că în acea zi se vor celebra vr'o 32 de cununii. — D-lă Gr. Triandafil, primarul capitalei București, a primit această telegramă din partea principelui Ferdinand și princesă Maria: „Urările călduroșe ce ne aduceți în numele orașului București, adăncă au mișcat inimile noastre, și împreună cu mulțămirile noastre, vă aducem espreșiunea viei bucurii ce simțim gândindu ne, că în curând ne vom găsi în mijlocul iubitului popor român, a cărui fericire va fi și a noastră. Maria-Ferdinandă. — Eță principalele puncte ale proiectului de program elaborat la primăria capitalei pentru primăria AA. LL. RR. principelui Ferdinand și princesă Maria. Să se ridice cinci arcuri de triumf: 1 la gară, 1 la ministerul de finanțe, 2 la palat, 1 la Dădul metropoliei. La fiecare pișă și răspintă dela gara de Nord la palat și la metropoliă să se așeze diferite motivuri în totă întinderea acestui drum, să se unescă felinarele cu ghirlande și să se impodobescă cu stindardele române și englese. În seara sosirii să fie o retragere ou facile a tuturor muzicilor din garnizoană. Să se dea un bal în sala teatrului național. În cea mai apropiată ședință a consiliului comunal al capitalei, primarul va cere să se voteze creditul necesar pentru acoperirea cheltuielilor. — Principele Ferdinand a primit dela țarul 10 cai ca dar de nuntă.

Consulatul român din Cernăuți. Ceterorii noștri știu, că guvernul român a obținut voia guvernului austriac să înființeze un consulat la Cernăuți. Guvernul dela București a și numit per-

sonalul consulatului. Consulul va fi d-lă Stamatiade, actualul viceconsul general al consulatului general din Salonic; cancelarul al consulatului, d-lă Gherghelb, fost magistrat și deputat; ér intrepere, d-lă G. Galin, actualul funcționar în administrațiunea centrală a ministerului afacerilor străine.

„Răbdare maghiară.“ Reptila guvernamentală „Kolozsvár“ se ocupă într'un articol de fond intitulat „Răbdare maghiară“, cu „agitatorii valachi.“ Coșita din Clușiu dă, că prin procese de presă și cu închisoare de stat „plăcută“ (?) — *custodia honestas* — nu s'a ajuns la rezultat bun, de aceea pentru viitor propune mijloce radicale și „pedepse exemplare față de mișcarea naționalităților“. — Nu cumva ar voi să se introducă inchișiția medievală, pentru ca naționalitățile să se mărturisescă pentru ideea de stat maghiară?

D. Al. Lahovari, ministrul român de esterne, la întorcerea sa dela Berlin se va opri și la Viena, unde va fi primit în audiență de M. S. monarhul Austro-Ungariei și de contele Kalnoky.

Membrii coloniei italiene din București au decis să ureze bună venire, în chip solemn, prințului Ferdinand și princesă Maria, moștenitorii tronului, la sosirea lor în București. Colonia intră cu drapelul se va duce la gară; apoi comisiunea alăsa va presenta la palat o adresă de felicitare, artistică lucrată de către pictorul italian D'Este, de curând venit în România. La palat, dacă va fi permis, va merge întraga colonie italiană cu musica în frunte și cu lămpione venețiene, pentru a presenta adresa. Membrii comisiei, care va înmăna această adresă, sunt d-nii Bruzzesi, Cazzavilan, ing. Rovelli, Costamagna și Lancelotti.

Din Arad ni se scrie, că balul, ce îl va aranja la 18 Februarie n. c. tinerimea română de acolo în favorul școlărilor români lipsiți, promise a fi forte cercetată. Tinerimea n'a întrelăsat de a face totul posibilul pentru bună reușită a balului.

„Decamdată.“ „Diarul „Pester Lloyd“ împărtășește, că deputatul Arpașului, Dr. Nicolae Șerban, a anunțat telegrafic pe br. Podmaniczky, că „decamdată“ iese din partida liberală.

Guvernul austro-ungar a luat inițiativa unei înțelegeri comune ou guvernul statelor vecine asupra măsurilor eficace, cari vor trebui să fie luate în cazul reapariției colerei la primăveră.

Portul Sulina este înghețat; de-a-semenea și marea este înghețată pe o distanță destulă de însemnată.

Principele Ferdinand al Bulgariei era hotărât să plece la Viena, dâr din cauza întreruperii momentane a comunicațiilor a amănată plecarea pentru vre-o două zile. Calătoria această, după cele ce se spun în Soba, se face în vederea apropierii căsătorii a prințului Ferdinand și princesă Elisabeta, fiica principelui Leo-

pold al Bavariei și a prințesei Gisela (fiica împăratului Austriei.) Prințesa Elisabeta este deci nepoța principelui Luitpold, actualul regent al Bavariei. Dânsa e în vîrstă de 18 ani.

Astronomia în Rusia. La Abbas Tuman, în guvernământul Tiflis, se va ridica prima stațiune meteorologică din Rusia. Acest loc e la o înălțime de 4.500 de urme d'asupra nivelului mării și se găsește într'o vîlă, aparținendă împăratului Alesandru. O lunetă astronomică de un diametru de 9 degete, făcută la Paris, a sosită la Abbas-Tuman și va fi montată Țilele acestea. Se așteptă și sosirea unui turnu învîrtitor de oțel, eșecutată la Petersburg de către fabrica francoasă de oțel din acest oraș. Laboratoriul se construiește ou cheltuiela marelui duce Gheorghe Alecsandrovici, al doilea fiu al țarului.

Cununii. D-lă Dr. Emil Pușcariu, fiul d-lui Ion cav. de Pușcariu din Bran, și d-ra Veturia A. Eremie, fiica d-lui Alexe I. Eremie din Brăila, se vor cununa la 17 Ianuarie v. c. în biserica Sf. Nicolae din Brăila. — Dorim fericire tinerilor miri!

Procesul politic al „Zastavei“.

Nu de mult foia radicală sârbă „Zastava“ a avut un proces de presă politic, care s'a petrecut în Budapesta, sfîrșindu se ou achitarea acuzatului.

La 19 Ianuarie n. „Zastava“ a avut al doilea proces politic, care s'a petrecut de-a-semenea înaintea curții ou jurați din Budapesta.

Articolul încriminată poartă titlul „Maghiarii și Sârbii“ și se ocupă ou espectorările lui „Pester Lloyd“ din incidentul adunării Sârbilor dela Mitrovița. Se dă între altele, în acel articol, că Maghiarii apasă pe Sârbi, că le impun limba maghiară prin legea despre Kisdedovuri, că Sârbii nu și pot folosi limba niel în viața publică a statului ba niel chiar în școlă. Sârbilor nu li-se permite insigniile lor naționale, nu suferă Maghiarii, ca Sârbii să și arboreze stindardul național, li-se interdice manifestarea convingerilor lor politice. Cu un cuvînt: plîngerile Românilor sunt și plîngerile Sârbilor. Pe gramații Sârbilor se pun patriarhi, ca German Angeli și George Brancovic. Maghiarii se îngrijesou, ca plîngerile lor să nu străbată nicăiri. Dinaintea lor sunt închise porțile parlamentului. La gramații independenței naționale sârbescou, se pune cuțitul situaiei. Sârbii rămănu credincioși împăratului și regelui, dâr altul este împăratul și altul regele; altul e statul, alta țera și alta maghiarimea. Sârbii nu vor trece pe sub furcile eadine. Ei n'au făcută ce-au făcutou Maghiarii ou Nemții, n'au pactat ou Bismarck, niel n'au avutou un Klapka. Pentru Sârbi a sosită momentul deserațiunii politice.

Lubin. Lângă regele sta tocmai Duchesne, un bătrân înrăutățit, care era în calitate de gardist. „Ce diel la asta, concetățene?“ Intrebă Duchesne pe regele, care îi răspuns liniștit: „Cătră d-ta ni-mioc“.

În 11 Decemvre se repeți șgomotul infernal. Terasa Temple-i fu ocupată de cavalerii și artileria. Regele cam pricepea cauza acestei retrageri; după câteva minute o înțelese pe deplin. În odaia lui păși comisia, care-i ceti următorea de cisiune: „Ludovic Capet trebuie să tă ciată înaintea Conventului“. Regele și exprimă dorința; de așa vedă fiul. Cererea-i se implini, apoi urmă tăcută pe membri comisiei.

În 17 Ianuarie 1793 Ludovic înțelese dela apărătorul său, Malesherbes, că Conventul l'a judecată la mörte. Sentința această nu l'a surprins de loc pe Ludovic XVI. În prinsore cetia istoria regelui Angliei Carol I, și în decursul lecturii s'a împrietinit ou gândul, că și el va ajunge sörtea lui Carol I.

În 20 Ianuarie, la 2 ore d. a. intră

în odaia regelui generalul Santerre, care-i raportă, că numai deocăt șosesce președintele comitetului executiv. Ludovic se soulă și întinse generalului o scrisore cîcîndu-i: „Domnule general, ceră amănare!“ Santerre luă scrisorea. În momentul acesta intră președintele comitetului executiv, ministrul de justiția Garat. Cu el împreună erau ministrul de interne Lebrun, secretarul consiliului de stat Grouvelle și președintele consiliului municipal. Președintele, ou ore care stimă dîse regelui: „Ludovic Capet, comitetul executiv este însărcinat să-ți aducă la cunoscintă protocolul adunării naționale din 15, 17, 19 și 20 Ianuarie“. După aceste cuvinte secretarul Grouvelle ceti documentul adus ou el, de cuprinsul următor:

„Adunarea națională declară, că Ludovic Capet, ultimul rege al Francezilor, este vinovată de conjurațiunea îndreptată contra libertății națiunii și de atentatul contra siguranței publice. — Adunarea națională a hotărît, ca Ludovic Capet să și ia osenda prin mörte.

— Adunarea națională declară de nulă apelațiunea lui Ludovic Capet la judecata poporului și enunță mörte asupra aceluia, care primese această apelațiune. — Comitetul executiv va ceti în ziua de azi acest document înaintea lui Ludovic Capet și va lua dispozițiunile necesare, ca sentința să se eșecute în decurs de 24 ore.“

După ce secretarul sfîrși cetirea, puse documentele înaintea regelui. Ludovic XVI îl subscrise fără a dîce o vorbă, apoi întorcend se către Garat: „D-le președinte, ceră trei zile de amănare, apoi permisie de a-mi se primi un preot designat de mine“. Regele concipiă o rugare și o imănă lui Garat, care primindu-o îi promise, că numai deocăt se va consulta ou comitetul executiv. Pe dosul rugărei regele însemnă și numele preotului Mr. Edgeworth du Feron, 433, rue du Baq. Comitetul executiv nu primi însă, deocăt cererea din urmă a osendului rege.

Pană la 8 ore seera Ludovic petrecu în societatea preotului Edgeworth,

apoi merse la familia sa, ca să și ia rămasă bună. Tristul adio ținu timp de 3 ore. Nefericita regină Maria Antoinetta rugă pe Ludovic, ca în dori de di s'o cerceteze ărăși. Regele i-a promis, dâr nu și-a implinită promisiunea.

În 21 Ianuarie, la 7 ore dimineața, stradele, cari condusou dela Temple la Place de la Concorde erau ocupate de miliția. Regele se soulă deja la 5 ore și se îmbracă. Luă un frac negru, o vestă albă, pantaloni suri și ciorapi de mătase suri. La 6 1/2 treși pe preotul Edgeworth, care petrocă noțtea în Temple. Clery puse ou pânzătură pe-o canapea și formă un mic altar. Când intră Edgeworth, pățitorii părăsră odaia regelui. La 8 1/2 ărăși se presentă comitetul executiv. Santerre a provocat pe regele să lu urmeze. Osenditul se supuse, dâr ceră permisie, să-l lase a intra pe timp de trei minute în odaia de dormit. După ce eși Ludovic, dîse către Santerre: „Plecăm!“ Școborî treptile, traversară curtea și eșară la stradă. Înaintea porții aștepta o biră co-

Cei ce vrân să și apere drepturile, sunt timbrați de agitatori, pe când Kossuth și Batthány, cari încă au prinsu arma pentru a și apăra drepturile, nu sunt numiți agitatori.

Responsabilitatea pentru articolul a luat-o inginerul din Neoplanta, Stefanu Jovic, fostul redactor al „Zastavei”. Acusatorul a fost sub-procurorul Gustav Geguss; apărătorul nu și-a luat acusatul.

La provocarea președintelui, acusatul a răspuns, că se va apăra în limba germană. Jurații au declarat cu toții, că soiu limba germană, afară de unul. Se oeti apoi acusa compusă de procurorul suprem Kozma S. și articolul înscriminat, care a apărut în numărul dela 22 Iulie 1892 al „Zastavei”.

La vorbirea de acuzare, subprocurorul Geguss invinui pe acusatul cu delictul de ațitare și agitare contra statului și a națiunii maghiare și se încercă să demustre, că totu ce se cuprinde în articolul înscriminat este o calumnia. Cere pedepsirea acusatului.

Acusatul Stefanu Jovic s'a apărut cu multă vervă și pathos. Elu a accentuat, că este cetățenul ungar și nu a păcătuită contra ideii de stat. Sărbii se luptă pentru drepturile lor și nici elu n'a făcut aita, decât s'a luptat pentru aceste drepturi. In fine apelă la sentimentul de umanitate al juraților și cere achitarea.

Apărarea lui Jovic a mișcat inimile juraților și a făcut o forțe bună impresia asupra lor. Jurații și-au dat verdictul de achitare. Procuratura a fost pedepsită cu purtarea speselor procesuale.

La procesul Panama.

O telegramă din Paris anunță, că Corneliu Herz, atât de mult amintit, a fost arestat la Londra în urma cererii guvernului francez. Densul mai înainte a avut o întrevedere cu unul dintre redactorii ziarului „Figaro”.

Herz și istoric biografica sa. Apoi arăta mai multe epistole, ce le-a primit în anul 1882 dela deputatul Sadi Carnot și generalul Boulanger. Carnot în acea epistolă îi mulțamece lui Herz pentru un op, ce i l'a trimis densul. Boulanger gratulează lui Herz, din incidentul numirei aceuia de cavaler al legiunei de onore. Herz dize, că a lucrat și pe cale diplomatică în interesul Franței, cercând a deslipi pe Italia de tripla alianță. Densul protestează a fi fost un agent el Angliei seu al triplei alianțe, totu asemenea respinge acuzățiunea, că ar fi comis un act de mituire.

Se confirmă scirea, că cercetarea în afacerea Panama se va mai continua. Baihan cere a fi adus înainte curții

de casați. Deroulde cere, ca Clemenceau și Rouvier să fi aduși înainte curții cu jurați. Audrieux anunță, că va publica documente cu deosebire compromițătoare pentru boulangiști. „Eclair” anunță, că profesorul Brouardel a publicat un raport asupra autopsiei lui Reinach, din care reiese, că atât espertisa, cât și contra-espertisa au adus un rezultat negativ.

Senatorul Demole propune la proiectul de lege favoritor la vătămarea suveranilor streini un amendament în urma căruia delictele de presă săvârșite prin insulte la adresa președintelui republicii să fi tractate înaintea poliției criminale. Ribot declară, că nu e de lipsă o lege specială pentru a judeca atacurile necalificabile în contra lui Carnot. Demole în urma acesta și retrace amendamentul. Legea a fost primită. Senatul încep apoi desbateră proiectului de lege asupra delictelor de presă, săvârșite prin vătămarea suveranilor streini.

Antisemitismul în Statele Unite.

După Franța și Germania, unde scandalurile „Panama” și „Lowe” au dovedit încă odată, în modul cel mai serios, nefasta și stricăcioasă influență jidovă în afacerile naționale, etă că și libera Americă, unde până acum nu se ivise nici un fel de lupte de rasă, începe să simtă jugul antisemitismului.

Se semnalează în adevăr, cu data de 12 I. c., că în sudul provinciei Mississippi, s'au ivit câteva tentative foarte grave contra Jidovilor. Ast-fel în districtul Pike s'au ars douăzeci și șapte de case, date cu chirie de către un proprietar jidov și în același timp li s'a impus servitorilor negri ai Jidanului obligațiunea, sub pedepsă de moarte, de a părăsi serviciul.

De asemenea cetățenii, cari au dat acest avertisment Jidovilor din provincia Mississippi, au espulsat, cu aceeași amenințare, pe lucrătorii negri aflați în serviciul Jidanilor din alte ținuturi.

Vedem așa-déră, că nu mai este țără — în nici un continent, sub nici o latitudine, — unde se nu se fi început lupta în contra semitelor. Și acest antagonism este fatal — istoria lumii o dovedesce continuu — și elu devine din și în și totu mai puternic, așa că n'ar fi cu neputință să se realizeze odată prevederile pesimiste ale marilor antisemiți: Drumont, Stoekeu, Buchner, Lichtenstein etc., cari anunțau, „că secolul al XX lea va vedea isbuonirea unui orăncenț resbelu de rasă, care va fi momentul veninosei buruene semitice”.

lorată verde. „Asta nu e căruța gădelui”, dize Ludovicu către Edgeworth, când urcă trăsura.

Era o dimineță rece și neguroasă. Pe strade furnica poporul. Ferestrele caselor de pe stradele pe unde avea să treacă trăsura regelui, erau închise din ordinul poliției, asemenea și prăvăliile și localurile publice. Lângă Ludovicu ședea preotul Edgeworth. Când regele se scoborî din trăsura, numai decât săriră asupra lui căleii, cari țineau funii în mână.

— „Ce vreți?” întrebă nenorocitul rege.

— „Vrem să legăm mâinile”.

Ludovicu protestă contra acestei proceduri. Fratele mai mic al căleului Samsou, compătimi pe Ludovicu și dize: — „Majestate, să te legăm dera cu batista acesta. Nu te voi stringe”.

I s'au legat mâinile, apoi răzîmându-se de preotul urcă treptele netede și înalte ale eșafodului. Când ajunsese deasupra, voi să vorbească, dăr sunetul de dobe îi înecă glasul. — „Moră nevinovată, dăr certu pincinătorilor morții

mele și mă rog lui Dumnezeu, ca sângele meu să nu recadă asupra Franței!” esolamă Ludovicu.

Căleii îl înșărdară. Când îl puseră pe scândură, mai strigă odată, dăr strigătul lui fu întrerupt de scurea guillotinei. Căleul prințându-l de pâră, scose capul din coș și-l arăta poporului, care isbuoni în strigătul: „Trăescă Republica”. Căleii adunară apoi sângele încheștat din coș și-l împărțiră celor din juru. Cei ce căpătară câte-o bucățică își ungeau cu elu batista, ori vesmântul. Haina regelui fu sfirtocată în bucăți și se împărți spre aducere aminte.

Astfel se sfirși domnia lui Ludovicu al XVI. Prin tragica lui moarte se încheiă unul dintre cele grănoase ale revoluției franceze. Curios este, că dintre aceia, cari au votat pentru esecutarea lui Ludovicu, nici unul n'a murit o moarte naturală. Pe toți i-a pus în guillotina.

Viriliștii români din comitate.

În comitatul Albei inferioare se află în totalu 193 de viriliști, între cari locul primu îl ocupă episcopul român. cat. din Alba-Iulia, cu 8151 fl. 58 or. dare. Suma minimă de dare 133 fl. 65 cr.

Dintre Români, cel dinteu e d-lu Nicolae Barbu, avocat în Alba Iulia, cu 878 fl. 48 or. dare; apoi urmază succesiv d-nii: Ioan Cirlea, măcelaru în Alba Iulia; Dr. Augustin Dumitreanu, medic în Budapesta; Georgiu Totoianu, preot gr. cat. în Chișfalău; Nicolau Lombonțu, proprietar în Abrud; Petru Paulu, proprietar în Zlatna; Artimonu Bldșianu, preot gr.-cat. în Obreja; Ion M. Meldovanu, canonic în Blăși; Alexandru Filipu, avocat în Abrud; Iosif Crișianu, avocat în Abrud; Aron Balintu, proprietar în Roșia mont.; Ionu Coșieriu, avocat în Alba Iulia; Georgiu Ivașcu, comerciant în Abrud; Lazaru Vladu, comerciant în Teiuș; George Vișu, privatier în Zlatna; Ion Iancu, preot gr. or. în Baoum; Franciscu Botianu, preot gr. cat. în Bărbant; Severu Acente proprietar în Crișu; Simionu Hentzelu, proprietar în Abrud; Rubinu Patifu, avocat în Alba Iulia; Ladislau Orosanu, preot în M.-St.-Iacobu; Ludovicu Ciato, avocat în Blăși; Demetriu Turcu jun., proprietar în Blăși. — Totalu 23 de viriliști români.

Cu durere trebuie să împărțim șesoc, — dize corăspendentul nostru, — că Românii din părțile acestea nu se interesează, că ore puși sunt între viriliști seu nu, și decă da, sunt ei ore puși la locul, ce li se cuvine? Astfel, din lista presentă, lipsesc, pre cari îi știu sigur, că ar trebui să fi induși. Ioachim Fulea adv. în Alba-Iulia cu 245 fl. 24 or. dare; ved. Nicolau Șandoru din Alba-Iulia cu 243 fl. 2 or.; ved. Ioan Cirlea cu 213 fl. 22 or., și Ionu Cirlea între viriliști din Alba-Iulia e pus cu 785 fl. or. dare, și în comitatul cu 517 fl. 22 or.

Tristă destul, că Românii nu se interesează de dreptul lor.

Dare de sēmă și mulțamită publică.

Brașov, 10 (22 Ian. 1893.

Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov a hotărît, ca să se colecteze și în ierna acesta bani pentru procurarea de vestminte pentru fetițele lipsite dela școlile noastre. Această colectă s'a făcută de către Dămele: Agnes Dușoiu, Elena Săbădeanu, Luisa Popescu, Elena Voina și Reveica Chichiombanu. S'au colectat 271 fl. 80 or., din cari s'au cumpărat stoffe și încălțăminte. S'a întocmit în școlile de fete un atelier provisoriu, unde dămele și domnișorele noastre au confecționat hainele. În ajunul Crăciunului s'au distribuit aceste vestminte în mod festiv în sala cea mare din edificiul școlilor noastre și s'au împărțit la 49 de fetițe înbrăcăminte și la 5 familii sărace câte 5 florini.

Subscrișul birou, aduce, în numele Comitetului, mulțamită publică tuturor acelor dăme și domni, cari pătunși de simțul de umanitate au contribuit la alinarea suferințelor celor lipsiți. Asemenea li-se aduce mulțamită și dămelor și domnișorelor, cari au contribuit și cu munca lor la confecționarea hainelor.

Pentru scopul acesta au contribuit: D-lu Zeno de Mocsonyi 20 fl.; D-na Eugenia Metaxa 5 fl.; Filiala „Albinei” din locu 10 fl.; D-nii E. Pontbriant Bucuresc, 10 fl.; Tache Stănescu 5 fl.; M. G. Stănescu 5 fl.; D-nele Elena Mocanu 40 colaci și 6 fl.; Balașa Blebea 5 fl.; Maria Diamandi Manole 5 fl.; Vilma G. B. Popu 5 fl.; Maria C. Steriu 5 fl.; Elena Săbădeanu 5 fl.; Agnes Du-

șoiu 5 fl.; Saltana V. Bidu 6 fl.; Eugenia Arionu 4 fl.; Dr. Eugeniu Mețianu 4 fl.; Elena A. Popovici 4 fl.

Apoi: Grigorie Birea, Eugenia Zănescu, Zoe Damianu, Sofia T. Spudera, Elena Blebea, Hareti Nemesu, Nicolae Șustai, Luisa Popescu, Maria I. Munteanu, Petru Popu, jude, George Chelariu, Maria Burduoiu și N. Vașady câte 3 florini.

Elena Baiulescu, N. N., Maria Dr. Baiulescu, Ana P. Petrescu, Eugenia Stefanovici, Elena Sotiru, Maria Unguru, Nicolae Grădinaru, Otilia Bidu, Maria Lemeni, Elena Mureșianu, Maria Maximilianu, Basiliu Popa, căpitanu, Maria Dușoiu, N. N., Hareti Popu, Petru Ionășiu, Ionu N. Bidu, d-na Conțesou, Baronesa Caracsi, Nicolae Pilția, Dr. D. Popu, Viola Goldișu, Maria N. Popoviciu, Virginia Vlaicu, Sofia Engiurliu, Polixena Ilasieviciu și Sofia Saniuța câte 2 florini.

(Va urma.)

Sciri telegrafice.

Berlinu, 22 Ianuarie. Foile de aici declară, că coniecturile, ce s'au făcut în urma prezenței ministrului român Lahovary, că România vrea să intre în tripla alianță, nu au nici un temei. Ministrul Lahovary s'a ocupat în totu timpul numai cu negocierile în privința tractatului comercialu.

DIVERSE.

Rasă nouă de șerpe. Doctorul Gardner, care călătorește pentru studiile sale științifice în Mexic istorisese, că a găsit atârnat de un arbore un șerpe lung de 37 picioare, adică 11 metri și 27 centimetri și că ar trebui doi puternici ca să se târă din locu unde ste acest șerpe. — Circuferența acestei gigantice reptile era așa de mare că în intestinale sale se găsiră oșele și carnea unui calu într'o stare de înaintată digestiune. Doctorul Gardner este de părere că acestu patruped a fost înghițit în-treg de reptilă. Elu zice că de când este în Mexic și face cercetări științifice a vădutu șerpi, boa, pitoni etc. de o lungime de 14 și 20 de picioare, dăr o niciodată nu s'a găsit în fața unui asemenea monstru. Gardner crede că șerpele acesta gigantu a murit din cauză că se îndopase prea multu cu calul ce înghițise.

Nou abonamentu

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1893 st. v. se deschide nou abonamentu, la care invităm pe toți amicii și sprijintorii școlii noastre.

Prețulu abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe unu anu 12 fl.
pe șese luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unu anu 40 franci
pe șese luni 20 ”
pe trei luni 10 ”

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unu anu 2 fl.
pe șese luni 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unu anu 8 franci
pe șese luni 4 ”

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Proprietar Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Măloru.

„SOMEȘANA“

institutul de credit și economii.

ACTIVE. CONTULU pe anul de gestiune 1893 BILANȚU. PASSIVE.

Casa în numerar			8655	83	Capital social	50000	—
Cambii de bancă.			345823	70	Depuneri spre fructificare.	144903	73
Imprumuturi ipotecare			45705	—	Cambii reescomptate	196586	52
Imprumuturi pe oblig.			16223	—	Depozit.	5080	64
Mobilier.	360	—			Fond de rezervă	2198	36
după amortisare.	70	—	290	—	Fond de pensiune	373	08
Spese de fondare rest.			525	80	Dividendă neridicată	294	—
„ restituibile.			77	05	Diverse conturi creditore.	174	87
Bon de giro conto			2186	21	Interese anticipate pro 1893.	7009	11
					Profit curat.	12866	28
			419486	59		419486	59

EȘIRI. Contul Profit și Pierdere. INTRATE.

Interese: pentru depuneri spre fructificare	6048	35			Interese: dela cambii de bancă.	20294	71		
„ „ cambii reescomptate.	8353	85			„ „ împrumute ipotecare	5346	24		
„ „ fondul de rezervă	84	52			„ „ împrumute pe oblig.	1266	81		
„ „ fondul de pensiune.	21	12	14507	84	„ de întârziare și restante etc.	667	49	25575	25
Spese: Salare și marce de prezență.			2316	96	Competință:			5882	65
„ de birou porto etc.			592	47	Provisiuni și sprese de fond			228	95
„ Chiria, încălțit luminat			300	—	Taxe de transcrieri			55	20
Dare.			1028	50					
Amortisare			130	—					
Profit curat.			12866	28					
			31742	05				31742	05

Deși, la 31 Decembrie 1892.

Florian Hatos m. p.
casar

Dr. Teodor Mihai m. p.
directora executiv

Simeon Rus m. p.
secretar-comtabil.

Vasile Pop m. p.
președintele direcțiunii.

Gabriel Man m. p.
membru în direcțiune.

Dr. Teodor Mihali m. p.
membru în direcțiune

Ioan Velle m. p.
membru în direcțiune.

Teodor Herman m. p., Georg. Gradovicu m. p.
membru în direcțiune. membru în direcțiune.

Acest bilant esaminandu-se și confrutandu-se cu cărțile principale și auxiliare de comptabilitate s'a găsit conform și exact întru tote.

Augustin Munteanu m. p.,
președintele comitetului de revisiune.

Stefan Galea m. p.,
membru în comitetul de revisiune.

Gregorin Ștefin m. p.,
membru în comitetul de revisiune.

FUNDATĂ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATĂ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVU, PIAȚA MARE No. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai nouă mijlăce tehnice și asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pus în pozițiune de a putea executa ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURŪ, ARGINTŪ ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TOTE SPECILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov piața mare Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.